

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2018/1401

ze dne 18. dubna 2018

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropské agentury pro železnice (nyní Agentura Evropské unie pro železnice) na rozpočtový rok 2016

EVROPSKÝ PARLAMENT,

- s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropské agentury pro železnice (nyní Agentura Evropské unie pro železnice) na rozpočtový rok 2016,
 - s ohledem na článek 94 a přílohu IV jednacního řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu a stanovisko Výboru pro dopravu a cestovní ruch (A8-0079/2018),
- A. vzhledem k tomu, že v rámci postupu udělování absolutoria klade orgán příslušný k udělení absolutoria zvláštní důraz na další posilování demokratické legitimacy orgánů a institucí Unie zlepšováním transparentnosti a odpovědnosti, uplatňováním konceptu sestavování rozpočtu podle výkonnosti a řádným řízením lidských zdrojů;
- B. vzhledem k tomu, že podle výkazu příjmů a výdajů ⁽¹⁾ Evropské agentury pro železnice (nyní Agentury Evropské unie pro železnice) (dále jen „agentura“) dosahoval její konečný rozpočet na rozpočtový rok 2016 výše 27 545 879 EUR, což ve srovnání s rokem 2015 představuje nárůst o 4,56 %; vzhledem k tomu, že rozpočet agentury se odvíjí převážně od rozpočtu Unie;
- C. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o ověření roční účetní závěrky Evropské agentury pro železnice (nyní Agentury Evropské unie pro železnice) za rozpočtový rok 2016 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) prohlásil, že získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka agentury je spolehlivá a uskutečněné operace jsou legální a správné;

Opatření přijatá v návaznosti na udělení absolutoria za rok 2014 a 2015

1. uznává, že agentura nemůže sama o sobě rozhodnout o centralizování všech svých aktivit na jednom místě; připomíná, že když byla v roce 2004 vytvořena, o jejím dvojím sídle (Lille/Valenciennes) rozhodla Rada; bere na vědomí poznámku Účetního dvora o možných úsporách, jichž by bylo možné dosáhnout díky řešení s jediným umístěním; bere na vědomí analýzu rozpočtových dopadů dvojího sídla, kterou vypracovala agentura, a její doporučení, aby bylo toto dvojí sídlo zachováno; zdůrazňuje, že je pravděpodobné, že náklady by se snížily, pokud by se veškeré činnosti soustředily do jediné lokality; zdůrazňuje, že ke snížení nákladů by rovněž mohla přispět komplexní dohoda o sídle s hostitelským členským státem, jež by vedla k vyjasnění podmínek, za nichž agentura a její pracovníci vykonávají svou činnost – čímž by byla ukončena situace, kdy jsou provozní náklady pravděpodobně vyšší, než je nezbytné; vyzývá Radu, aby přehodnotila své dřívější rozhodnutí a aby namísto něj zvolila možnost centralizovat všechny operace agentury v jediném místě;

Rozpočtové a finanční řízení

2. konstatuje, že výsledkem úsilí v oblasti monitorování rozpočtu během rozpočtového roku 2016 byla míra plnění rozpočtu ve výši 99,20 %, čímž oproti roku 2015 došlo ke zvýšení o 0,10 %, a míra čerpání prostředků na platby dosáhla 91,57 %, což ve srovnání s rokem 2015 představuje zvýšení o 1,79 %;
3. vítá, že v souladu s ustanoveními nového nařízení o agentuře, které nabylo účinnosti v červnu 2016, je agentura oprávněna účtovat poplatky za výkon některých ze svých nových pravomocí;

Závazky a přenesené prostředky

4. konstatuje, že podle agentury byla míra přenosů pod orientačními stropy, které Účetní dvůr použil k hodnocení plnění rozpočtu (tj. 10 % pro hlavu I, 1,20 % pro hlavu II, 30 % pro hlavu III) pro všechny rozpočtové hlavy; dále konstatuje, že 7,52 % prostředků na platby přenesených do roku 2017 se týká převážně provozních výdajů a že bylo použito 95,4 % prostředků přenesených z roku 2015;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 333, 9.9.2016, s. 19.

5. zdůrazňuje, že přenosy jsou často zčásti nebo plně opodstatněné víceletou povahou operačních programů agentur a neznamenají nezbytně, že se v plánování a plnění rozpočtu vyskytují nedostatky, ani nejsou vždy v rozporu se zásadou ročního rozpočtu, zejména pokud jsou agenturou předem naplánovány a sděleny Účetnímu dvoru;

Zaměstnanecká politika

6. konstatuje, že na konci roku 2016 zaměstnávala agentura 165 stálých pracovníků, z nichž 133 byli dočasní zaměstnanci, 29 smluvní zaměstnanci a 3 byli vyslaní národní odborníci, přičemž na konci roku 2015 měla 154 stálých pracovníků;
7. se znepokojením konstatuje, že 62 % zaměstnanců agentury tvoří muži a 38 % ženy, což představuje nerovnováhu dosahující téměř poměru dva ku jedné; s politováním konstatuje, že na pozicích vrcholného vedení a ve správní radě agentury jsou výrazně nerovným způsobem zastoupena pohlaví; připomíná nicméně, že pokud se jedná o vyvážené zastoupení žen a mužů ve správních a výkonných radách, jejich členy jmenují členské státy; doporučuje však, aby byla tato situace urychleně vyřešena;
8. s uspokojením konstatuje, že došlo ke zvýšení poměru pracovníků přidělených k plnění provozních úkolů (z 65 % v roce 2015 na 70 % v roce 2016), přičemž podíl pracovníků přidělených k plnění administrativních úkolů se snížil z 23 % na 18 %; lituje však, že změna uvedených procentních poměrů byla způsobena převážně opravou zařazení pracovníků do jednotlivých kategorií; poukazuje na to, že toto snížení není v souladu s 5 % snížením stavu zaměstnanců, o němž Komise informovala při plánování zdrojů pro decentralizované agentury;
9. zdůrazňuje, že rovnováha mezi pracovním a soukromým životem by měla být součástí zaměstnanecké politiky agentury; zdůrazňuje, že rozpočet, který je vynakládán na aktivity pro tělesnou a duševní pohodu personálu, dosahuje 228,7 EUR na zaměstnance a že v roce 2016 byl uspořádán jeden den externích zaměstnaneckých aktivit; konstatuje, že průměrný počet dnů pracovní neschopnosti na zaměstnance činí 3,2, což je výrazně pod průměrem ve většině agentur;
10. vítá, že v roce 2016 nebyly oznámeny žádné případy obtěžování; podporuje školení uspořádaná s cílem posílit povědomí pracovníků o této problematice;
11. s uspokojením konstatuje, že v roce 2016 agentura neobdržela žádné stížnosti, soudní žaloby nebo oznámené případy v souvislosti s přijímáním nebo propouštěním pracovníků;

Prevence a řešení střetů zájmů, transparentnost a demokracie

12. vítá skutečnost, že správní rada agentury přijala politiku pro otázku střetu zájmů svých členů; konstatuje, že agentura na svých internetových stránkách následně zveřejnila prohlášení o neexistenci střetů zájmů a životopisy členů své správní rady; vyzývá agenturu, aby o zveřejnění chybějících dokumentů informovala orgán příslušný k udělení absolutoria;
13. konstatuje, že agentura podle svého vyjádření pokračovala s prováděním akčního plánu, který je vymezen ve strategii agentury pro boj proti podvodům; konstatuje zejména, že agentura uspořádala dva kurzy o předcházení podvodům a dva kurzy o etice a bezúhonnosti;
14. konstatuje, že agentura do svého pravidelného posouzení rizik zahrnula posouzení rizika podvodu a že rejstřík agentury evidující riziko podvodu byl v průběhu roku 2016 revidován; konstatuje, že rizika byla přehodnocena ze střední úrovně na úroveň nízkou a že nebyla zjištěna žádná dodatečná rizika;
15. bere na vědomí informaci agentury, podle které očekává vzorové rozhodnutí Komise s cílem přijmout vlastní rozhodnutí o pravidlech pro whistleblowing; konstatuje však, že dokud nebude toto vzorové rozhodnutí navrženo, uplatňuje se stávající rozhodnutí Komise o pravidlech pro whistleblowing; vyzývá agenturu, aby informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o uplatňování těchto obecných pokynů;
16. domnívá se, že je třeba vytvořit nezávislý orgán pro zveřejňování, poradenství a přezkoumávání disponující dostatečnými rozpočtovými zdroji s cílem pomáhat whistleblowerům využívat vhodné kanály pro zveřejňování informací o možných nesrovnalostech poškozujících finanční zájmy Unie, chránit je před odhalením jejich identity a nabízet jim potřebnou podporu a poradenství;
17. bere na vědomí důvody pro odepření přístupu k dokumentům (1 případ ze 44); vyzývá agenturu, aby možnost odepřít přístup k dokumentům uplatňovala přísně zákonným a spravedlivým způsobem a současně chránila osobní údaje;

Hlavní úspěchy

18. vítá tři hlavní úspěchy, které agentura v roce 2016 zaznamenala, a sice:
 - zveřejnila revidovanou strategickou vizi, včetně přípravy na strategii pro mezinárodní vztahy a provádění komunikační strategie;
 - uplatnila aktualizovanou strukturu řízení a přizpůsobila organizaci agentury novému nařízení o agentuře; agentura dále uplatnila svůj integrovaný systém řízení s cílem získat v průběhu roku 2017 certifikaci ISO 9001;
 - účinně zavedla nový název a mandát v rámci nové právní úpravy (čtvrtý železniční balíček, který je v platnosti od 15. června 2016) a dosáhla výrazného pokroku při přípravě na svou novou úlohu;
19. s politováním však konstatuje, že agentura nevyužívá ukazatele vstupů s cílem dále zdokonalit využívání klíčových ukazatelů výkonnosti, a doporučuje, aby se tento stav změnil;

Interní audit

20. bere na vědomí, že Útvar interního auditu (IAS) Komise neadresoval agentuře žádná kritická ani velmi důležitá doporučení; bere na vědomí, že IAS vypracoval posouzení rizik pokrývající všechny operační a podpůrné procesy;
21. s ohledem na předchozí audit vztahů se zúčastněnými stranami a externí komunikace, který vypracoval IAS, konstatuje, že tento útvar uzavřel tři důležitá doporučení a velmi důležité doporučení o zdokonalení postupu přijímání zaměstnanců a že dospěl k závěru, že agentura provedla všechna doporučení kromě jednoho; dále konstatuje, že pokud se jedná o jediné dosud otevřené doporučení označené jako „důležité“, které se týká „stávajícího procesního rámce platného pro vztahy se zúčastněnými stranami a externí komunikací“, jeho provádění probíhá a mělo by být dokončeno ve lhůtě do září 2017;

Vnitřní kontrolní systém

22. s uspokojením konstatuje, že agentura získala certifikaci ISO 9001;
23. konstatuje, že správní rada agentury přijala v dubnu 2016 své standardy řízení; dále konstatuje, že v souladu se standardem řízení č. 16 vyhodnotila v rámci přezkumu systému řízení agentury její správa přiměřenost svých standardů řízení a účinnost jejich provádění; bere na vědomí informaci agentury, podle níž sice byly zjištěny určité oblasti, v nichž by bylo možné dosáhnout zlepšení (ERA MS 3 – Etické a organizační hodnoty, ERA MS 4 – Cíle, strategické plánování a informování, ERA MS 5 – Kontinuita činností, ERA MS 8 – Řízení vztahů se zúčastněnými stranami, ERA MS 9 – Řízení procesů, ERA MS 10 – Řízení lidských zdrojů, ERA MS 13 – Správa údajů a informací), můžeme se však domnívat, že kontrolní systém agentury obecně funguje podle plánu a přiměřeně omezuje hlavní rizika ohrožující dosahování cílů agentury;
24. bere na vědomí, že agentura dále vyvíjí integrovaný systém řízení založený na požadavcích stanovených ve standardech vnitřní kontroly a v normách řady ISO 9001, aby splňoval podmínky nezbytné k tomu, aby mohla agentura úspěšně přibrat nové činnosti a získat na efektivnosti; vítá analýzu výjimek a nedodržování předpisů, kterou agentura v rámci integrovaného systému řízení provedla, a školicí akce týkající se řízení zakázek a smluv, jež mají být uspořádány v roce 2017 s cílem dosáhnout v těchto záležitostech nápravy;
25. bere na vědomí, že posouzení účinnosti integrovaného systému řízení upozornilo na některé oblasti, v nichž existuje prostor pro zlepšení, pokud jde o soulad a účinnost, zejména v souvislosti s etickými a organizačními hodnotami, kontinuitou provozu, řízením vztahů se zúčastněnými stranami a řízením lidských zdrojů, a zejména bere na vědomí, že toto posouzení odhalilo mezeru mezi odbornou způsobilostí, kterou má agentura interně k dispozici, a odbornou způsobilostí, kterou požaduje; očekává, že agentura zajistí úplné provedení svých norem řízení do roku 2017, jak bylo plánováno;
26. lituje, že nebylo dosaženo cíle provedení 95 % plateb ve stanovené lhůtě 30 dnů; bere na vědomí, že důvody zpoždění plateb zůstávají stejné jako v roce 2015, tj. zpoždění při zpracování faktur zaměstnanci agentury, nedostatek hotovosti a neshody s dodavateli ohledně obsahu faktur; žádá agenturu, aby přijala v přiměřené lhůtě nápravná opatření, jež umožní cíl 95 % splnit;

Další připomínky

27. vítá přijetí nařízení o agentuře⁽¹⁾, které vstoupilo v platnost dne 15. června 2016; s uspokojením konstatuje, že nejpozději na konci přechodného období (16. června 2019) tato očekávaná strategická změna přemění agenturu z pouhého orgánu pověřeného přípravou politik a jejich šířením na orgán pověřený pracovat přímo pro odvětví ve věcech schvalování osvědčení o bezpečnosti a kolejových vozidel; bere na vědomí informaci agentury, podle níž se očekává, že tento přechod bude mít obrovské přínosy v podobě snížených nákladů;
28. zdůrazňuje strategickou úlohu agentury při zlepšování konkurenceschopnosti železnice oproti jiným oborům dopravy a při pomáhání rozvoji účinně fungujícího jednotného evropského železničního prostoru bez hranic, a to snížením administrativních a technických překážek, motivováním ke vstupu na trh, zajištěním dodržování zákazu diskriminace, účinnějším vynakládáním veřejných prostředků na veřejné služby dopravy po železnici a zajištěním lepší správy infrastruktury; vítá program zaměřený na vyjasnění vnitrostátních právních předpisů s cílem snížit dopad stávajících překážek mezi členskými státy nebo je odstranit;
29. upozorňuje na úlohu agentury při zajišťování bezpečnosti a interoperability evropského železničního systému, čímž bude přispívat k vytvoření konkurenčnějšího postavení evropského železničního odvětví a ke zvyšování kvality služeb železniční dopravy; podporuje vizi evropského železničního systému jakožto světového šampióna, pokud jde o výkonnost v oblasti bezpečnosti, s níž přišla Komise;
30. oceňuje úlohu agentury při dalším sledování vývoje, testování a zavádění evropského systému řízení železničního provozu (ERTMS) a při hodnocení zvláštních projektů systému ERTMS; vítá zahájení jednání mezi EU a Švýcarskem v rámci dohody o přepravě zboží a cestujících po železnici a silnici, a to za účelem účasti Švýcarska v rámci Evropské agentury pro železnice; zdůrazňuje, že s posílením pravomocí bude nutné agentuře poskytnout i finanční, materiální a lidské zdroje nezbytné k účinnému a efektivnímu plnění nových a dodatečných úkolů; upozorňuje na studii, kterou nedávno vypracoval Rozpočtový výbor týkající se způsobů financování evropských agentur, a na skutečnost, že je třeba vypracovat možnosti, které by umožňovaly větší finanční soběstačnost agentury; se znepokojením sleduje rozpor mezi nedávno schválenými právními předpisy, jimiž se rozšiřuje oblast působnosti agentury, a škrty v rozpočtu agentury, které mají být provedeny ve víceletém finančním rámci na období 2014–2020;
31. připomíná, že Evropský parlament se v rámci rozpočtového procesu vyslovil pro navrácení celé částky přesunutě z Nástroje pro propojení Evropy do Evropského fondu pro strategické investice; zdůrazňuje, že by měly být zajištěny finanční prostředky na dokončení jednotného evropského železničního prostoru, a to rovněž za účelem modernizace a rozšíření železniční infrastruktury v nejuvzdálenějších regionech Unie; dále zdůrazňuje, že spuštění systému ERTMS by mělo být úspěšeno, aby bylo možno ve větší míře zavádět společné technické normy a maximalizovat přínosy z hlediska interoperability;
32. bere na vědomí, že posouzení rizik za rok 2016 upozornilo na nová rizika oproti roku 2015, která souvisejí s opožděnou a nekonzistentní transpozicí 4. železničního balíčku, zastaralostí nástrojů změnového řízení systému ERTMS, snižováním hluku způsobeného železniční dopravou, zpožděními při omezování vnitrostátních pravidel a správou údajů;
33. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 18. dubna 2018⁽²⁾ o výkonnosti, finančním řízení a kontrole agentur.

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/796.

⁽²⁾ Přijaté texty, P8_TA(2018)0133. Viz strana 393 v tomto čísle Úředního věstníku.